

THỰC TRẠNG XÂY DỰNG MÔI TRƯỜNG VĂN HÓA TẠI CÁC CƠ SỞ KINH DOANH DỊCH VỤ TẬP LUYỆN THỂ DỤC THỂ THAO TẠI HUYỆN TIÊN DU, TỈNH BẮC NINH

TS. Nguyễn Ngọc Tuấn¹; TS. Trần Trung²; CN. Nguyễn Hữu Công³

Tóm tắt: Thông qua nghiên cứu lựa chọn các tiêu chí xây dựng môi trường văn hóa (MTVH) ở cơ sở tập luyện thể thao, nhóm nghiên cứu đã tiếp cận, phân tích và đánh giá được thực trạng xây dựng MTVH ở cơ sở kinh doanh dịch vụ tập luyện thể dục thể thao (TĐTT) tại huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh. Kết quả cho thấy, MTVH ở cơ sở kinh doanh dịch vụ tập luyện TĐTT tại huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh là khá tốt, tuy nhiên, vẫn còn một số tiêu chí cần được cải thiện, ban hành và triển khai thực hiện để đáp ứng được với yêu cầu thực tiễn và phù hợp định hướng phát triển bền vững trong tương lai.

Từ khóa: Môi trường văn hóa, Tiêu chí xây dựng; Cơ sở kinh doanh dịch vụ tập luyện thể dục thể thao, huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh.

Abstract: Through the study of selecting criteria for building a cultural environment in sports training facilities, the research team has approached, analyzed and evaluated the current status of building a cultural environment in sports training service businesses in Tien Du district, Bac Ninh province. The results show that the cultural environment in sports training service businesses in Tien Du district, Bac Ninh province is quite good, however, there are still some criteria that need to be improved, issued and implemented to meet practical requirements and be suitable for sustainable development orientation in the future.

Keywords: Cultural environment, Criteria for building a cultural environment; Sports training service businesses, Tien Du district, Bac Ninh province.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Thực tế đã có nhiều nghiên cứu chỉ ra, để có được MTVH lành mạnh trong lĩnh vực thể thao, việc tạo dựng MTVH ngay tại các cơ sở tập luyện, đào tạo và huấn luyện thể thao là một trong những yếu tố vô cùng quan trọng, giúp hình thành thói quen ứng xử văn hoá cho những người tham gia hoạt động TĐTT (cả chuyên nghiệp và không chuyên). Chính vì thế, xây dựng MTVH ở các cơ sở tập luyện thể thao tại Việt Nam hiện nay cũng đang là nhiệm vụ cấp thiết, cần được triển khai để tạo nên một hệ thống MTVH hoàn chỉnh trong lĩnh vực TĐTT của Việt Nam.

Những năm gần đây, cùng với sự tăng trưởng điều kiện kinh tế và nhận thức về sức khỏe của cộng đồng được nâng cao thì các cơ sở kinh doanh dịch vụ (KDDV) tập luyện TĐTT đã được mở ra ở nhiều địa phương để đáp ứng theo xu hướng nhu cầu xã hội. Dịch vụ tập luyện TĐTT đã trở thành một loại “mặt hàng”, vì vậy, ngoài việc cần chú ý và đảm bảo các yêu cầu cơ bản như những loại hình KDDV khác thì việc xây dựng MTVH ngay tại các cơ sở KDDV tập luyện thể thao là một nhu cầu, đồng thời cũng là một nhiệm vụ quan trọng cần thực hiện. Từ thực tiễn trên, nghiên cứu xây dựng MTVH ở các cơ sở KDDV tập luyện TĐTT là một về vấn đề mang

tính thời sự và có ý nghĩa thiết thực. Do đó, cần phải tiến hành nghiên cứu, phân tích và đánh giá thực trạng xây dựng MTVH tại các cơ sở tập luyện thể thao hoạt động theo hình thức KDDV, để làm căn cứ đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng MTVH lành mạnh, hoàn thiện ở các cơ sở KDDV tập luyện TĐTT trên địa bàn huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh.

Quá trình nghiên cứu, chúng tôi sử dụng các phương pháp sau: Phân tích và tổng hợp tài liệu; phỏng vấn, tọa đàm; phương pháp chuyên gia và phương pháp toán học thống kê.

Khảo sát được tiến hành trên 8 cơ sở KDDV tập luyện TĐTT tại huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh, thời điểm năm 2023.

2. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN

2.1. Lựa chọn tiêu chí đánh giá thực trạng xây dựng MTVH ở cơ sở tập luyện thể thao hoạt động theo hình thức KDDV

Với mục đích xác định các tiêu chí đánh giá thực trạng xây dựng MTVH ở cơ sở KDDV tập luyện thể thao tại huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh, nhóm tác giả đã nghiên cứu tài liệu trong nước và nước ngoài, tổng hợp các cơ sở lý luận và thực tiễn về vấn đề MTVH và xây dựng MTVH trong lĩnh vực thể thao,

từ đó xác định 12 tiêu chí liên quan. Sau đó, thông qua phỏng vấn 35 chuyên gia về mức độ ưu tiên lựa chọn các tiêu chí đánh giá thực trạng xây dựng MTVH theo thang đo Likert 5 mức (từ rất đồng ý đến rất không đồng ý). Kết quả cho thấy, có 11/12 tiêu chí được đa số ý kiến đánh giá đạt từ mức đồng ý đến rất đồng ý chiếm từ 89,71% đến 98,86% tổng điểm tối đa; Chỉ có tiêu chí Ban hành và thực hiện quy định về một số nghi thức mang tính giáo dục như: treo Quốc kỳ, chào cờ, hát quốc ca ở cơ sở tập luyện là có số ý kiến lựa chọn <80,00% nên chúng tôi loại bỏ.

Tiếp theo, chúng tôi tiến hành kiểm định độ tin cậy tin cậy của các tiêu chí (độ tin cậy thang đo) mà đề tài đã lựa chọn được thông qua phỏng vấn bằng hệ số Cronbach Alpha. Kết quả thống kê thể hiện: cả 11/11 tiêu chí có tương quan với biến tổng hoàn toàn đáng tin cậy trong đánh giá, thể hiện ở hệ số Cronbach Alpha biến tổng = 0,873 > 0,60 theo quy định và hệ số tương quan của các biến thành phần với biến tổng đạt từ 0,415 tới 0,796 > 0,30 và nhỏ hơn hệ số Cronbach Alpha biến tổng.

Như vậy, qua phỏng vấn và kiểm định độ tin cậy, đề tài đã lựa chọn được 11 tiêu chí đánh giá thực trạng xây dựng MTVH ở cơ sở KDDV tập luyện TDTT tại huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh.

2.2. Đánh giá thực trạng xây dựng MTVH ở cơ sở KDDV tập luyện TDTT tại huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh

Để đánh giá thực trạng xây dựng MTVH, nhóm nghiên cứu đã tiến hành khảo sát 08 cơ sở cơ KDDV tập luyện TDTT trên địa bàn huyện Tiên Du, tỉnh

Bắc Ninh theo các tiêu chí đã được lựa chọn ở mục 1 (Người tham gia khảo sát lựa chọn một trong hai phương án trả lời: Có hoặc Không? Nếu có thì đánh giá theo 5 mức: Ưu tiên 1: rất tốt; ưu tiên 2: Tốt; ưu tiên 3: Bình thường; ưu tiên 4: không tốt; ưu tiên 5: rất không tốt). Trên cơ sở đó, tổng hợp và trình bày kết quả thu được trình bày từ bảng 1 đến bảng 3.

Kết quả bảng 1 cho thấy: khi được hỏi về thực trạng việc cập nhật và tổ chức thực hiện các văn bản của Đảng/Nhà nước và các cấp chính quyền quy định về văn hóa vật thể và phi vật thể ở cơ sở tập luyện thì 100% các cơ sở kinh doanh tập thể TDTT cho biết họ đã cập nhật các văn bản trên và đã quán triệt thực hiện. Về mức độ thực hiện các quy định, cả 3/3 tiêu chí (quy định) đều được các ý kiến đánh giá từ mức tốt trở lên, không có ý kiến nào đánh giá ở mức bình thường hoặc không tốt. Điều này thể hiện, lãnh đạo các cơ sở KDDV tập luyện TDTT tại Tiên Du, Bắc Ninh đã nhận thức được và dành sự quan tâm đến việc xây dựng MTVH ở cơ sở liên quan vấn về văn hóa vật thể và văn hóa phi vật thể.

Kết quả khảo sát thu được ở bảng 2 cho thấy, những người trả lời đều cho rằng một số quy định về giáo dục đạo đức, lối sống nhằm xây dựng MTVH tại cơ sở tập luyện như: quy định về hành vi, chuẩn mực trong giao tiếp, ứng xử văn minh, ý thức trong tập luyện hay sinh hoạt ở nơi tập luyện đã được cơ sở nơi họ quản lý, công tác ban hành và triển khai thực hiện trong thực tiễn. Trong đó, kết quả đánh giá về thực hiện được các quy định đạt từ mức tốt tới rất tốt chiếm đa số 75,00% - 100,00%. Mặc dù

Bảng 1. Thực trạng việc cập nhật và triển khai các văn bản của Đảng/Nhà nước và các cấp chính quyền quy định về văn hóa vật thể và phi vật thể ở cơ sở tập luyện (n=8)

TT	Các quy định	Thông số	Không	Có	Kết quả đánh giá theo tỷ lệ trả lời có				
					Rất tốt	Tốt	Bình thường	Không tốt	Rất không tốt
1	Quy định về chất lượng và cảnh quan trong thiết kế, xây dựng mới hoặc cải tạo các công trình thể thao phải đảm bảo yếu tố văn hóa, phù hợp với hoạt động thể thao và bảo vệ môi trường	n_i	0	8	2,00	6,00	0,00	0,00	0,00
		%	0,00	100,00	20,00	80,00	0,00	0,00	0,00
2	Quy định trong sử dụng, bảo quản và sửa chữa các công trình thể thao phải đảm bảo yếu tố văn hóa, phù hợp với hoạt động thể thao và bảo vệ môi trường	n_i	0	8	0	8	0	0	0
		%	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
3	Quy định liên quan đến việc xây dựng các giá trị, chuẩn mực đạo đức, lối sống, quy tắc ứng xử giữa các tổ chức và cá nhân trong hoạt động thể thao	n_i	0	8	3	5	0	0	0
		%	0,00	100,00	37,50	62,50	0,00	0,00	0,00

vậy, ở các tiêu chí 2, 3 và 5 là: Quy định về ý thức bảo vệ môi trường, tiết kiệm năng lượng; Quy định về ý thức giữ gìn, bảo vệ công trình, kiến trúc, trang thiết bị tập luyện v.v. và Quy định về ý thức trong sinh hoạt (giờ giấc, vệ sinh cá nhân; ăn uống, sử dụng thuốc hoặc chất bị cấm v.v.) vẫn còn từ 12,50% - 25,00% số người đánh giá việc thực hiện chỉ đạt mức bình thường. Thực trạng này đặt ra cho các cơ sở KDDV tập luyện TĐTT cần có những giải pháp linh hoạt, phù hợp góp phần cải tiến và hình thành nếp

sống văn hóa cho những đối tượng liên quan cơ sở tập luyện (trong đó, phải đặc biệt quan tâm tới đối tượng khách tập của cơ sở).

Kết quả thống kê bảng 3 thể hiện, có tới 62,50% cơ sở được khảo sát chưa thành lập các bộ phận, ban hoặc tổ chuyên trách kiểm tra, giám sát việc thực hiện các quy định liên quan để đảm bảo MTVH ở cơ sở tập luyện của mình và hoàn toàn không có phần kinh phí nào dành riêng cho việc tổ chức tuyên

Bảng 2. Thực trạng việc ban hành và triển khai các quy định về giáo dục đạo đức, lối sống liên quan xây dựng MTVH ở cơ sở tập luyện thể thao (n=8)

TT	Các quy định	Thông số	Không	Có	Kết quả đánh giá theo tỷ lệ trả lời có				
					Rất tốt	Tốt	Bình thường	Không tốt	Rất không tốt
1	Quy định về hành vi, chuẩn mực trong giao tiếp, ứng xử văn minh giữa các tổ chức và cá nhân trong hoạt động thể thao	n_i	0	8	3	5	0	0	0
		%	0,00	100,00	37,50	62,50	0,00	0,00	0,00
2	Quy định về ý thức bảo vệ môi trường, tiết kiệm năng lượng	n_i	0	8	1	5	2	0	0
		%	0,00	100,00	12,50	62,50	25,00	0,00	0,00
3	Quy định về ý thức giữ gìn, bảo vệ công trình, kiến trúc, trang thiết bị tập luyện v.v.	n_i	0	8	2	5	1	0	0
		%	0,00	100,00	25,00	62,50	12,50	0,00	0,00
4	Quy định về sử dụng trang phục, đồ dùng luyện tập phù hợp	n_i	0	8	2	6	0	0	0
		%	0,00	100,00	25,00	75,00	0,00	0,00	0,00
5	Quy định về ý thức trong sinh hoạt (giờ giấc, vệ sinh cá nhân; ăn uống, sử dụng thuốc hoặc chất bị cấm v.v.)	n_i	0	8	1	5	2	0	0
		%	0,00	100,00	12,50	62,50	25,00	0,00	0,00

Bảng 3. Thực trạng triển khai một số hoạt động nhằm xây dựng MTVH của các cơ sở KDDV tập luyện thể thao tại Tiên Du, Bắc Ninh (n=8)

TT	Các quy định	Thông số	Không	Có	Kết quả đánh giá theo tỷ lệ trả lời có				
					Rất tốt	Tốt	Bình thường	Không tốt	Rất không tốt
1	Thành lập các bộ phận hoặc ban, tổ chuyên trách kiểm tra, giám sát việc thực hiện các quy định liên quan để đảm bảo MTVH	n_i	5	3,00	0	3	0	0	0
		%	62,50	37,50	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
2	Cấp kinh phí và tổ chức các hoạt động tuyên truyền, giáo dục nhằm nâng cao ý thức xây dựng MTVH	n_i	8	0	0	0	0	0	0
		%	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Xây dựng cơ chế phối hợp với các cơ quan bảo vệ pháp luật kịp thời phát hiện và xử lý các hành vi vi phạm quy định ở cơ sở tập luyện	n_i	3,00	5	0	3	2	0	0
		%	37,50	62,50	0,00	60,00	40,00	0,00	0,00

truyền, giáo dục nhằm nâng cao ý thức xây dựng MTVH tại cơ sở của mình. Cùng với đó, cũng chỉ có 62,50% đơn vị có xây dựng cơ chế phối hợp với các cơ quan bảo vệ pháp luật để kịp thời phát hiện và xử lý các hình vi phạm quy định ở cơ sở tập luyện, trong đó, vẫn còn 40,00% số người đánh giá mức độ phối hợp chỉ ở mức bình thường. Như vậy có thể thấy rằng, mặc dù các cơ sở cũng đã tuân thủ các quy định liên quan và cũng có ban hành và triển khai thực hiện một số quy định để đảm bảo MTVH ở cơ sở KDDV tập luyện của mình nhưng việc chủ động thành lập các bộ phận chuyên trách, cấp kinh phí cho các hoạt động, cũng như phối hợp với các đơn vị liên quan nhằm xây dựng và duy trì MTVH ở các cơ sở tập luyện còn rất hạn chế.

3. KẾT LUẬN

Kết quả đánh giá thực trạng xây dựng MTVH tại các cơ sở KDDV thể thao cho thấy, các cơ sở kinh doanh đã tích cực cập nhật và thực hiện các quy định của Đảng/Nhà nước và chính quyền địa phương; đồng thời, cũng đã ban hành và triển khai thực hiện các quy định riêng của cơ sở kinh doanh, thành lập các bộ phận chuyên trách và xây dựng các cơ chế phối hợp liên quan... nhằm xây dựng MTVH lành mạnh tại cơ sở tập luyện của mình. Tuy nhiên, mức độ thực hiện một số tiêu chí mới dừng lại ở mức bình thường, cần được tăng cường và cải thiện hơn, đặc biệt là những hoạt động chưa được triển khai ở các cơ sở KDDV tập luyện TDTT tại huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh.

Ảnh minh họa (nguồn Internet)

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ Sĩ Quý (2007), *Về môi trường văn hoá và môi trường văn hoá ở Việt Nam*, (Nguồn: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:n37BWr2SdiMJ:www.hids.hochiminh..>)
2. Bùi Hoài Sơn (2022), *Luận cứ khoa học về xây dựng MTVH*, Nhiệm vụ KH&CN cấp Bộ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
3. Nguyễn Xuân Sinh (1999), *Phương pháp nghiên cứu khoa học TDTT*, Nxb TDTT, Hà Nội, tr. 356 - 368
4. Văn Đức Thanh (2001), *Về xây dựng MTVH cơ sở*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
5. Nguyễn Ngọc Tuấn (2022), *Nghiên cứu xây dựng MTVH ở nơi tập luyện tại Trường Đại học TDTT Bắc Ninh*, Nhiệm vụ KH&CN cấp sở Trường Đại học TDTT Bắc Ninh.

Nguồn bài báo: Trích từ kết quả Luận văn thạc sĩ giáo dục học “Nghiên cứu giải pháp xây dựng MTVH ở cơ sở KDDV tập luyện thể thao tại huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh”, Nguyễn Hữu Công, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh (đang triển khai).

Ngày nhận bài: 18/9/2024; **Ngày duyệt đăng:** 20/11/2024.